

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s

framställning till Ålands landsting med förslag om
N:o 3/1945. ändring av landskapslagen om kommunallag för lands-
kommunerna i landskapet Åland, utfärdad den 21 au-
gusti 1930.

Vid plenum den 1 februari 1944 beslöt Landstinget med anledning av
en av vicetalmannen Herman Mattsson till landstinget ingiven petition
angående möjliggörande av grundandet av skatteutjämningsfonder i de
åländska landskommunerna, samt effektivisering av kommunalbeskattnin-
gen beträffande skattskyldigs förmån av egna betesmarker, ävensom ge-
nomförande av klassificering av bostäder och bostadsrum på landsbygden
i syfte att ernå en effektiv beskattning av skattskyldigs bostadsför-
måner, giva landskapsnämnden i uppdrag att taga de i petitionen fram-
förda synpunkterna och förslagen under övertygande, samt att till Lands-
tinget i lämpligt sammanhang inkomma med härav betingad framställning
och eventuella förslag. Lagutskottet har beträffande petitionen fram-
hållit att förslaget om möjliggörande också för de åländska landskom-
munerna att bilda skatteutjämningsfonder vunnit utskottets odelade
gillande. Beträffande betesmarker och bostadsförmåner framhåller lag-
utskottet, att dessa falla utom den klassificering, som gällande land-
skapslag om kommunalförvaltning i landskommunerna förutsätter angående
odlade marker och naturliga ängar (§ 114) samt skogsmarker (§ 115) för
bestämmande av den skattbara avkastningen från till lantbruksfastighet
hörande sådana ägor. Av betesmark erhållen nettoinkomst (§ 108 mom. 3

p. 6) samt förmån, som skattskyldig åtnjuter genom egen eller fri bostad för sig och sin familj (§ 108 mom. 3 p. 5) åter skall anses såsom skattbar inkomst. Kommunallagen uteslöt sålunda ej beskattning av betesmarker och bostadsförmåner, ehuru den förutsatte en beskattning efter prövning i varje enskilt fall, och av denna prövning komme det sist och slutligen att bero, om beskattningen blir effektiv. Lagutskottet ansåg dock, att en klassificering av betesmarkerna måhända kunde bidra till att förbättra beskattningsresultatet och framhåller som sin åsikt, att klassificering av betesmarkerna icke är svår att genomföra, om sådan blir i lag påbjuden. Däremot ansåg lagutskottet ett genomförande av bostadsklassificering icke genomförbart.

För att utröna kommunernas åsikt om de föreslagna skatteutjämningsfonderna tillskrev landskapsnämnden samtliga kommunalfullmäktige i landskapet med anhållan om ett uttalande angående önskvärdheten av ett stegande i kommunallagen, som skulle möjliggöra bildande av förenämnda fonder i de åländska landskommunerna. Av de inkomna svaren att döma är majoriteten av kommunerna avgjort emot bildande av några skatteutjämningsfonder. Landskapsnämnden har likväl ansett det vara dess skyldighet att fullgöra det uppdrag Landstinget givit den och har därför uppgjort förslag till ändring av § 74 i kommunallagen, i vilket förslag ett nytt moment införts, varigenom bildandet av skatteutjämningsfonder i landskommunerna möjliggöres.

Vid undersökning angående möjligheterna för klassificering av betesmarker och bostadsförmåner för effektivisering av beskattningen har

landskapsnämnden kommit till ett negativt resultat. Beträffande såväl betesmarker som bostäder måste många olika faktorer inverka på frågans bedömande, varför ett otal klasser i bägge fallen blevo nödvändiga för att en ur objektiv synpunkt rättvis klassificering skall kunna ernås. För bostädernas del torde detta vara utan vidare klart, och till samma åsikt måste man även komma beträffande betesmarkerna. Det är icke möjligt, att klassificera betesmarkerna med hänsyn till huru många djur, som beta där, och ej heller är en arealbeskattning möjlig, ty i vartdera fallet skulle en sådan klassificering vara ägnad att åstadkomma oreda och förvirring. Lagstiftaren har därför föreskrivit, att förmånen av en egen betesmark skall betraktas såsom en skattbar inkomst, vars storlek i varje enekilt fall skall fastställas genom uppskattning. Beträffande odlade marker, naturliga ängar och skogsmarker ställer sig saken litet annorlunda. Vid beskattningen av dem har man tillgripit en arealbeskattning, som grundar sig på avkastning, vilken möjliggör en effektiv klassificering. Angående denna del av vicetalman Mattssons petition kan landskapsnämnden icke komma med något positivt förslag.

Vid plenum den 29 november 1944 beslöt Landstinget med anledning av en av landstingsmannen Evald Häggblom till Landstinget ingiven motion om antagande av landskapslag angående ändring av landskapslagen om kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland uppdraga åt landskapsnämnden att inkomma med framställning till Landstinget i av motionären berört avseende. Motionen avsåg ändring dels av § 10 dels av § 121 i

landskommunernas kommunallag. Den 6 oktober 1943 hade landskapsnämnden till Landstinget ingivit förslag till ändring av samma paragrafer i förenämnda kommunallag. Detta förslag förkastades likväl av Landstinget. Med hänvisning till motiveringen i det förslag till ändring av §§ 11 och 87 i landskapslagen om kommunalförvaltning i Mariehamn, som landskapsnämnden denna dag inlämnat för godkännande till landstinget, har landskapsnämnden för fullgörandet av sitt av Landstinget erhållna uppdrag på anledning av landstingsman Häggbloms motion jämväl uppgjort förslag till ändrad lydelse av förenämnda §§, av vilka § 10 formulerats fullt i överensstämmelse med motsvarande stadgande i rikets den 1 december 1944 ändrade lag. I förslaget till landskapslag har dock icke intagits sista momentet i § 10 i rikets lag, då de i detta mom. omnämnda fallen icke äro för Ålands vidkommande aktuella, särskilt som nya kommunala val redan försiggått, och de nyvalda fullmäktige även vidtagit med sin verksamhet. Såsom motivering slutligen till ändringsförslaget av § 121 får landskapsnämnden hänvisa till motiveringen i landskapsnämndens framställning N:o 15/1943 till Landstinget angående ändring av samma paragraf.

Med hänvisning till förenämnda får landskapsnämnden härmed vördsamast förelägga Landstinget till antagande nedanstående förslag till landskapelag:

"L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunallag för landskommuner i landskapet Åland, utfärdad den 21 augusti 1930.

I enlighet med Ålands landstings beslut skola §§ 10, 74 och 121 i landskapslagen den 21 augusti 1930 om kommunallag för landskommunerha i landskapet Åland i sin helhet erhålla följande lydelse:

§ 10.

Valbar till fullmäktig och övriga kommunala förtroendeuppdrag, för såvitt angående dem icke är särskilt stadgat, är envar i kommunen bosatt person, som är berättigad att deltaga i val av fullmäktige.

Till revisor kan dock utses även i annan kommun bosatt medborgare i republiken Finland, såframt han därtill samtycker.

Förverkar till kommunalt förtroendeuppdrag vald person sin valbarhet, upphör hans uppdrag.

§ 74.

Utgifts- och inkomstförslagen böra vara så tidigt uppgjorda, att desamma vid kommunalfullmäktiges sammanträde i november eller december månader, varom stadgas i § 18, kunna till granskning framläggas. Sedan denna försiggått, samt frågor om nya utgifter, vilka i förslagen förekomma, blivit avgjorda, skola dessa jämte kommunalfullmäktiges beslut överlämnas till kommunalnämnden, som har att i förslagen införa av fullmäktige beslutna ändringar och tillägg ävensom att ofördröjligen på grund av den granskade taxeringslängden samt de sålunda fastställda utgifts- och inkomstförslagen upprätta debiterings- och uppbördslängd. Vad av kommunalfullmäktige beviljats att under det nästföljande året uppbäras skall såsom det löpande årets kommunalutskylder påföras alla dem, som anses skyldiga att för det året utgöra kommunalskatt, sålunda,

att hela utgiftsbeloppet varder jämnt fördelat på alla i kommunen ut-
taxerade skattören.

Finnes i kommun skatteutjämningsfond, för vilken kommunalfullmäktige
antagit stadgar, innefattande föreskrifter angående fondens ändamål
förkovrande samt dess användning och förvaltning i övrigt, kunna full-
mäktige antingen i samband med handläggningen av utgifts- och inkomst-
slaget eller senare, innan det belopp, som skall uppbäras per skatt-
fastställt, i stadgad ordning och med iakttagande av fondens stadga
besluta om förhöjning av det belopp, som skall uttagas genom beskatt-
ning i syfte att öka skatteutjämningsfonden, eller om sänkning av de-
ta belopp genom anlitan- de av sagda fonds tillgångar.

Det belopp, som enligt sagda fördelning skall uppbäras per skatt-
kan av kommunalnämnden höjas med högst femtio penni.

§ 121.

Från skattskyldig persons inkomst skall, i enlighet med vad kom-
munalfullmäktige för den taxering, som varje år skall förrättas, besl-
avdragas minst tvåtusen och högst fyratusen mark för varje barn ell-
adoptivbarn, som han på grund av sin försörjningsplikt under skatte-
ret försörjt och som före skatteårets ingång icke fyllt sexton år.
hustru skilt beskattats, må avdraget göras endast från den makes in-
komst, vilken ensam eller huvudsakligen försörjt barnet. För barn
som självt har inkomst, må avdrag göras blott, såframt sagda inkom-
understigit det av kommunalfullmäktige fastställda beloppet.

Överstiger skattskyldig persons och hans makas sammanlagda inko

efter i §§ 110, 111 och 112, sistnämnda paragraf sådan den ändrad lyder i landskapslagen den 30 juni 1941, nämnda avdrag, jämte i föregående moment stadgat barnavdrag, icke tjugufyratusen mark, må därifrån göras ytterligare följande avdrag:

Då inkomsten icke överstiger tiotusen mark, minst tretusen och högst sextusen mark, i enlighet med vad kommunalfullmäktige för den varje år skeende taxeringen besluta, samt, då inkomsten överstiger 10.000, men icke 12.000 mark, 9/10 av det fastställda avdraget.

"	12.000,	"	"	14.000	"	8/10	"	"	"	"
"	14.000,	"	"	16.000	"	7/10	"	"	"	"
"	16.000,	"	"	18.000	"	6/10	"	"	"	"
"	18.000,	"	"	20.000	"	5/10	"	"	"	"
"	20.000,	"	"	21.000	"	4/10	"	"	"	"
"	21.000,	"	"	22.000	"	3/10	"	"	"	"
"	22.000,	"	"	23.000	"	2/10	"	"	"	"
"	23.000,	"	"	24.000	"	1/10	"	"	"	"

Då äkta makar skola skilt beskattas, skall grundavdraget fastställas på grund av deras sammanlagda inkomst och avdraget göras från den makens inkomst, som haft den större inkomsten.

Har skattskyldig persons skattebetalningsförmåga genom underhåll av nära anförvanter eller till följd av egen eller närstående persons sjukdom, olycksfall eller annan sådan orsak väsentligen nedsatts kan från inkomsten, därest denna efter förenämnda avdrag icke överstiger tjugofemtusen mark, avdragas högst tiotusen mark. Från avliden persons in-

komst kan efter prövning avdrag göras eller hans dödsbo helt och håll
befrias från skatt, därest han efterlämnat änka, oförsörjda barn eller
andra arvingar, vilka varit beroende av honom för sin försörjning."

Mariehamn den 26 januari 1945.

På landskapsnämndens vägnar:

P. K. Strandberg.

Ah. / för barn.